

OGLASNIK LAVANTINSKE ŠKOFIJE

Vsebina: 72. Okrožnica papeža Pija XI. o kinu. — 73. Suprema Sacra Congregatio S. Officii: decretum, quo damnatur publicatio periodica, cui titulus »Terre Nouvelle«. — 74. Sacra Paenitentiarum Apostolica: decretum. Indulgentiae extenduntur pro exercitio adnexae quod »Dies pro Missionibus« nuncupatur. — 75. Dan celodnevnega češčenja presvetega Rešnjejšega Telesa v župniji, pouka prost dan. — 76. Takse prosta potrdila. — 77. Misijonske zbirke. — 78. Slovtvo. — 79. Osebna naznanila.

72.

Okrožnica papeža Pija XI. o kinu.¹

Častitim bratom Združenih Držav Amerike, nadškofom, škofom in drugim ordinarijem, ki žive v miru in občestvu z apostolsko stolico: o kino-glediščih.

Častiti bratje, pozdrav in apostolski blagoslov!

Z budnim očesom² zasledujemo — kakor zahteva Naša apostolska služba — blagodejno delovanje Naših sobratov škofov in vsega krščanskega ljudstva. In tako smo z največjim veseljem slišali o sadovih, ki jih je že rodilo, in o vedno večjem napredku, ki ga obeta ono previdnostno podjetje, ki ste ga vi pred dobrima dvema letoma ustanovili kot nekako križarsko vojsko zoper zlorabe pri kinomatografskih predstavah, — in ga posebej poverili tako zvani »Legiji dostojnosti«.

To Nam daje že dolgo zaželeno priliko, da obširneje izrazimo Svoje misli o tej zadevi, ki je v tako tesni zvezi z nravnim in verskim življenjem vsega krščanskega ljudstva.

Predvsem želimo izraziti Svoje priznanje cerkvenim predstojnikom v Združenih državah in njihovim sodelavcem za pomembna dela, ki jih je »Legija dostojnosti« že dovršila pod njihovim modrim vodstvom. To Naše priznanje pa Nam prihaja tem bolj iz srca, čim večja je bila Naša zaskrbljenost, ko smo opažali dan za dnem žalostni napredek — »velike korake na stranpota« — v filmski umetnosti in industriji, namreč v predstavljanju greha in nravnih zablod.

¹ Prevod je prirejen po italijanskem tekstu ob primerjavi latinskega teksta (AAS, an. et vol. XXVIII, N. 8) in francoskega prevoda. (Iz italij. teksta so tudi vmesni naslovi.)

² »Vigilanti cura« so prve besede in uradno ime okrožnice.

I.

Kadarkoli se je nudila prilika, smo smatrali za dolžnost Svoje vzvišene službe, opozarjati na to velevažno zadevo ne le škofo in duhovščino, marveč tudi vse poštene ljudi, ki jim je pri srcu javna blaginja.

Že v okrožnici »Divini illius magistri« smo se pritoževali, kako se zloablja »tako mogočna propagandna sredstva (kakor n. pr. kino), sredstva, ki bi mogla biti velikega pomena za izobrazbo in vzgojo, če bi se upravljala po zdravih načelih, tako pa se, žal, pogosto postavljajo v službo nizkih strasti in pohlepa po dobičku«.¹

Ponovni dokazi apostolske skrbi.

Potem smo l. 1934., meseca avgusta, v nagovoru na zastopstvo Mednarodnega Združenja za kino-tisk poudarili velikansko važnost, ki so jo v naših dneh pridobila kino-gledišča, njihov ogromni vpliv, ki ga izvajajo tako za dobro, kakor tudi za slabo stvar; h koncu pa smo opozarjali, da je treba tudi pri kinu uveljaviti ona vrhovna načela, ki morajo voditi in usmerjati umetnost in njene velike naloge, — da se ne bo več neprestano napadala in sramotila krščanska, ali pa celo zgolj človečanska morala, v kolikor je ta v skladu z naravnim zakonom.

Bistvena naloga umetnosti in razlog njenega obstoja pa je v tem, da izpopolnjuje človeka, to je, njegovo нравno osebnost, zato mora biti tudi sama нравna. Iz tega pa nujno sledi, — s tem opominom smo zaključevali svoje besede, ob živahnem odobravanju onih izbranih mož — še sedaj Nam je prijetno, spomniti se na to —, da je treba za vsako ceno dati kinu »nравni, vzpodbudni in vzgojni značaj«.

Pa tudi v zadnjem času, to je, v aprilu tekočega leta, smo znova predočevali važnost tega perečega vprašanja, ko smo z veseljem sprejeli v avdienci skupino zastopnikov mednarodnega kongresa za kino-tisk, ki se je vršil v Rimu: toplo smo vzpodbujali vse ljudi, ki so dobre volje, in to ne samo v imenu vere, marveč tudi v imenu javne blaginje, нравne in gmotne, — da bi si prizadevali z vsemi njim razpoložljivimi sredstvi, kakor je baš tisk, da bo mogel kino v resnici postati dragocen pomožni činitelj izobrazbe in vzgoje, ne pa uničevanja in upropaščanja duš.

Toda zadeva je tolike važnosti — že sama po sebi, zlasti pa spričo sedanjih družabnih razmer, da se Nam zdi nujno potrebno, da se zopet povračamo k njej; to pa ne samo s posameznimi priporočili, kakor ob navedenih prilikah, marveč izčrpneje in splošno, ozirajoč se ne samo na potrebe Vaših škofij, častiti bratje, temveč na ves katoliški svet.

Potrebno je namreč in naravnost nujno delati na to, da bo tudi na tem področju ves napredek človeške umetnosti, znanosti in celo tehnike in industrije — samih božjih darov — služil božji slavi in zveličanju duš, pa tudi razširjanju božjega kraljestva na zemlji, — da se bomo mogli vsega tega tako posluževati, da ne bomo izgubili večnih dobrin, kakor nas uči Cerkev moliti: »sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus aeterna«.²

Sedaj pa je gotovo, in vsakdo more z lahkoto uvideti, čim večji in čudovitejši je bil napredek filmske umetnosti in industrije, tem bolj se je

¹ A. Ap. S., 1930, vol. XXII. p. 82.

² Mašna molitev III. ned. po Binkoštih.

izkazal usodnega in pogubnega ne le za нравnost in vero, marveč celo za zgolj človeško dostojnost.

Hvalevredno delo ameriških škofov.

To so spoznali celo voditelji filmske industrije v Združenih Državah, ko so javno priznali svojo odgovornost napram občinstvu, da, celo napram celokupni človeški družbi. V marcu, l. 1930. so se namreč iz lastnega nagiba slovesno zavezali in obljubili, da bodo čuvali nad нравnostjo obiskovalcev kino-gledišč; to obljubo so potrdili z lastnimi podpisi na skupni pogodbi, ki so jo objavili v časopisju.

V tej listini so dali besedo, da se ne bo nikoli izdelal tak film, ki bi utegnil zniževati нравno višino gledalcev ali ki bi spravljal ob veljavo naravne in človeške postave ali vzbujal dopadenje nad njih kršitvijo.

Vendar pa so se vkljub temu modremu in prostovoljnemu sklepu odgovorni činitelji izkazali za nezmožne, da bi ga uresničili, in izdelovalci filmov se niso zdeli voljni, da bi se ravnali po načelih, za katera so bili zastavili svojo besedo.

Ker je torej omenjeni sklep ostal malone brez učinka in se po kinih še nadalje predstavlja нравna zabloda in zločin, je izgledalo, da je postalo posečanje kina v svrhu razvedrila poštenemu človeku skoroda nemogoče.

V tem težavnem položaju ste bili vi, častiti bratje, med prvimi, ki ste iskali potov in načinov, kako bi bilo mogoče obvarovati vaši skrbi izročene vernike pred to pretečo nevarnostjo; ustanovili ste »Legijo dostojnosti« kot nekako križarsko vojsko za čuvanje javne morale, za oživitev načel naravne in krščanske нравnosti. Pri tem niste niti od daleč mislili na to, da bi prizadevali škodo filmski industriji, nasprotno, posredno ste jo celo zaščitili pred propadom, kakor so mu izpostavljene one vrste razvedrila, ki se izprevrčajo v pačenje umetnosti.

Vaša navodila so vzbudila v voljnih in vdanih srcih vaših vernikov ugoden odziv; milijoni vernikov so se vpisali v »Legijo dostojnosti« in se zavezali, da se ne bodo udeležili nobene predstave v kinu, ki bi žalila katoliško нравnost, ali pravila lepega življenja.

In tako smemo z veseljem reči, da je med vprašanji in nalogami zadnjih časov redkokatero tako tesno združilo škofo in ljudstvo, kakor omenjeno sodelovanje v tej sveti vojski. Pa ne samo katoličani, ampak tudi ugledni protestantje in judje in še mnogo drugih je sprejelo Vašo pobudo in se pridružilo Vašim naporom, da bi se kinu vrnile pravilne smernice, moralne in umetniške.

Uspeh svete križarske vojske.

V največjo tolažbo pa Nam je, da lahko priznamo znaten uspeh te križarske vojske. Pri kinu se je namreč pokazalo radi Vaše čuječnosti in pod pritiskom javnega mnenja v нравnem pogledu izboljšanje. Zločinstva in нравne zablode se ne uprizarjajo več tako pogosto; greh se ne odbrava več tako odkrito in tako na glas; napačna življenska načela se ne predočujejo več tako predrzno pred očmi mladine, ki je tako dovzetna in se tako lahko vname.

Čeprav se je v nekaterih krogih vnaprej napovedovalo, da bo umetniška vrednost filma težko oškodovana radi zahtev »Legije dostojnosti«, se vendar zdi, da se je zgodilo ravno nasprotno; zakaj »Legija« je dala

nemajhno pobudo močnemu prizadevanju, da bi se usmerjal film vedno bolj na pot plemenitega umetniškega stremljenja; to se je zgodilo zlasti s pobudo za proizvodnjo klasičnih del, pa tudi za ustvarjanje izvirnih del, ki presegajo vsakdanjo vrednost.

Pa tudi denarne investicije filmske industrije niso utrpeli škode, kakor se je neosnovano napovedovalo. Zakaj mnogo takih, ki poprej niso več hodili k filmskim predstavam, ker so žalile nrvnost, so jih začeli sedaj iznova posečati, ko so lahko videli na platnu dostojne prizore, ki niso žalili dobrih nrvov, niti niso bili nevarni za krščansko čednost.

Ko se je pričela Vaša križarska vojna, se je reklo, da njeni napori ne bodo dolgo trajali, da bodo njeni uspehi le prehodnega značaja; zakaj počasi bo začela pojemati budnost škofov in proizvajalci se bodo zopet svobodno povrnili na stara pota. Lahko je razumeti, zakaj si nekateri od teh žele, da bi se mogli povrniti na prejšnje stopinje, k dvomljivim filmom, ki vzbujajo nizke strasti, in ste jih vi prepovedali. Dočim namreč zahteva predvajanje resnično umetniških filmov, ki kažejo krepostne dogodke iz človeškega življenja, umski napor in trud pa tudi zmožnosti, včasih celo nekoliko znatnejši izdatek, — je pa nasprotno razmeroma lahko privabiti v kino množice gotovih ljudi in gotovih družabnih plasti — s predstavami, ki užiĝajo strasti in budijo nizke nagone, skrite v človeškem srcu.

Radi tega je potrebno, da se z neprestano in splošno čuječnostjo prepričujejo proizvajalci, da se »Legija dostojnosti«, ta križarska vojska, ni ustanovila le za kratek čas, marveč da škoŝje Združenih Drŝav hočejo za vsako ceno čuvati nad nrvnostjo ljudskega razvedrila v vseh časih, v kakršnikoli obliki se pojavi.

II.

Razvedrilo v svojih raznovrstnih oblikah je danes dejanski postalo nujna potreba za ljudi, ki jih utrujajo njihove vsakdanje skrbi in posli; toda biti mora vredno človeka, — ki je razumno bitje, zato mora biti zdravo in nrvno, povzpeti se mora do one višine, kjer pozitivno sodeluje k dobremu in vzbuja plemenita čuvstva. Narod, ki se v času oddiha predaja zabavam, ki žaliĝo pravi čut za dostojnost, za čast, za nrvnost, — zabavam, ki se izprevrtaajo v grešno priložnost, zlasti za mladino, tak narod je v veliki nevarnosti, da izgubi svojo veličino, pa tudi svojo narodno moč.

Važnost in moč kina.

Ne da se oporekati, da je med sodobnimi zabavami v zadnjih letih kino postal vseobsežnega pomena. Pri tem ni treba niti omeniti, da je na milijone ljudi, ki dnevno obiskujejo predstave v kinih, da se v vedno večjem številu otvarjajo kino-gledišča pri vseh omikanih in polomikanih narodih, da je končno kino postal najpriljubljenejša zabava za trenutke oddiha, ne samo bogatinom, marveč vsem slojem človeške družbe.

Na drugi strani pa ni danes nobene stvari, ki bi na množice mogočnejše vplivala od kina; to pa bodisi zaradi podob samih, ki jih luč pričara na platno, bodisi zaradi poljudnosti filmske igre in zaradi okoliščin, ki jo obdajajo.

Moč kina je v tem, ker govori s pomočjo podobe. Njo pa sprejme duh z uĝodjem, brez napora, tudi če je človek neizobražen in bi ne bil

zmožen, ali pa vsaj ne voljan naporno misliti, odmišljati, sklepati, kakor to zahteva vsako umovanje. Celo čitanje in poslušanje zahteva gotov napor, ki ga pri gledanju filma nadomešča neprestano ugodje nad konkretnimi, rekli bi živimi podobami, ki se vrste druga za drugo. V zvočnem filmu pa se ta moč še stopnjuje, ker je vsebino še lažje razumeti in ker se čar godbe pridruži dramatičnemu dejanju.

Žal pa, da plesi in tako zvani »varijeteji«, ki se včasih svojevoljno uvajajo v medigre, v povečani meri vzbujajo nizke strasti.

Če je torej kino v resnici nekaka nazorna šola, ki poučuje ljudi v dobrem, ali pa v slabem, šola, ki je za večino ljudi mnogo učinkovitejša od suhega, zgolj umskega podajanja, potem je nujno potrebno, da se dvigne na stopnjo krščanske vesti in se osvobodi vsega, kar kviri in ruši moralo.

Kdo ne ve, kakšno škodo povzročajo v dušah slabi filmi? Ali ne postajajo tolikokrat bližnja priložnost v greh; ali ne zavajajo mladine na stranpota, ker povečujejo strast; ker prikazujejo življenje v napačni luči, ker zatemnjujejo vzore, rušijo čisto ljubezen, spoštovanje do zakona, ljubezen do družine? Pravtako morejo tudi ustvarjati predsodke med posameznimi ljudmi, razprtije med narodi, med družabnimi sloji, med celimi plemeni.

Nasprotno pa morejo dobri predstave učinkovati na gledalca globoko vzpodbudno. Poleg razvedrila, ki ga nudijo, morejo vzbodbujati k plemenitim življenskim vzorom, razširjati dragocena spoznanja, nuditi globlji pogled v zgodovino, v lepoto domačih in tujih dežel, predočevati resnico in čednost v privlačni obliki; ustvarjati, ali vsaj pospeševati razumevanje med narodi, med družabnimi sloji, zagovarjati pravično stvar, vrniti čednosti njen sloves in po možnosti tudi pozitivno sodelovati k nravnemu in družabnemu zboljšanju sveta.

Ta razmotrivanja pridobijo še toliko bolj na svoji tehtnosti odtod, ker kino ne govori posameznim ljudem, ampak množicam, in to v takih okoliščinah časa, kraja in stvari, ki so kaj pripravne, da vzbude neobičajno navdušenje tako za dobro, kakor za slabo stvar; pripravne tudi, da razvnamejo množice do one prenapetosti, ki more zavzeti naravnost bolesterne oblike, kakor nas, žal, uči izkušnja.

Filmske podobe se namreč predvajajo občinstvu, ki sedi v temačni dvorani; njegove telesne, često tudi duhovne zmožnosti so od utrujenosti kakor obnemogle; tudi ni treba hoditi daleč iskat teh dvoran; saj stoje tik ob stanovanjskih hišah, ob cerkvah, ob šolah; in tako stopa film prav v središče ljudskega življenja.

Vrhutega so prirejeni dogodki in prizori, ki se v kinu predstavljajo, s pomočjo oseb, moških in žensk, ki se odlikujejo po svoji igralski umetnosti in v uporabi vseh onih naravnih darov in sredstev, ki morejo postati tudi orodje zapeljevanja, zlasti za mladino.

Razen tega postavlja kino v svojo službo razkošno opremljene dvorane, prijeten čar godbe, krepak realizem ter vsakovrstne svojevoljne izrednosti. In prav radi tega ima njegov čar posebno privlačnost za mlajši svet, za mladino, in celo za otroke. Tako zavzame kino ravno v oni dobi, ko se v človeku oblikuje nravni čut, ko se razvijajo prvi pojmi in čuvstva pravičnosti in poštenosti, dolžnosti in nalog ter življenskih vzorov, — prav v tej dobi zavzame kino s svojim neposrednim delovanjem brez dvoma najplivnejše mesto.

Toda žalibog se to zgodi — pri vsem, kakor stoje danes stvari — le v škodo in v kvar. Da, ob pogledu na toliko razdejanje v mladih in otroških dušah, ob pogledu na toliko src, ki izgubljajo svojo nedolžnost ravno v kino-dvoranah, — Nam prihaja na misel strašna obsodba Gospodova, izrečena nad pohujševalci otrok: »Kdor pa pohujša katerega teh malih, ki vame verujejo, bi mu bilo boljše, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja.«¹

Budno na straži!

Zatorej je ena izmed najnujnejših potreb današnjega časa, da s paznim očesom delamo na to, da kino preneha biti šola pohujševanja, marveč da se celo izpremeni v dragoceno orodje, ki bo služilo vzgoji in dvigu človeštva.

In tukaj z zadoščenjem omenjamo neko vlado, ki se je resno zamislila v velik vpliv kina na nravnem in vzgojnem polju in je ustanovila s pomočjo dobrih in poštenih oseb, zlasti družinskih očetov in mater, posebne odbore za pregled filmov; pravtako je ustvarila ustanove, ki bi naj vodile filmsko proizvodnjo in skušale njeno snovanje navdahniti z narodnimi deli velikih pesnikov in pisateljev.

Če je bilo torej v najvišji meri upravičeno in primerno, da ste vi, častiti bratje, s posebno skrbjo čuvali nad filmsko industrijo svoje domovine, ki je izredno napredovala in ima nemajhen vpliv tudi na druge dele sveta, — je prav tako dolžnost škofov vsega katoliškega sveta, da z združenimi močmi budno čuvajo nad to splošno razširjeno in mogočno silo, ki služi razvedrilu in pouku; da prepovedo vse, kar žali nravni in verski čut in kar je nasprotno krščanskemu duhu in njegovim nravnim načelom, in neutrudno pobijajo vse, kar slabi v ljudstvu čut za krepost in poštenje.

Ta dolžnost pa ne veže samo škofov, marveč prav tako tudi vernike in vse poštene ljudi, ki jim je pri srcu dostojanstvo in svetost družine, naroda in človeške družbe sploh.

V čem torej mora obstojati ta čuječnost?

III.

Vprašanje proizvajanja nravno dobrih filmov bi bilo v korenini rešeno, če bi bilo mogoče ustvariti filmsko proizvodnjo, ki bi bila prežeta z načeli krščanske nravnosti.

Zato ne bomo nikdar nehali hvaliti onih, ki so se posvetili in se še bodo posvetili plemeniti nalogi, dvigniti to stroko na vzgojno višino, da bo odgovarjala zahtevam krščanske vesti; poslužujejo pa se naj pri tem strokovnih izvedencev, ne pa polizobraženih oseb, da se izognejo vsaki izgubi sil in denarja.

Ker pa se zavedamo, kako težko je organizirati takšno industrijo, zlasti iz finančnih razlogov, in ker je poleg tega treba vplivati na celotno proizvodnjo, da ne bo izvrševala del, ki bi škodovala veri, nravnosti in družbi, zato je potrebno, da škofje skrbno pazijo na vse filme, ki so dejanski izdelani in se vsepovsod vsiljujejo krščanskemu ljudstvu.

¹ Mt 18, 6—7.

Učinkovita pomoč Katoliške Akcije.

Glede filmske industrije same opominjamo škofe vseh dežel, kjer se filmi izdelujejo, prav posebno pa vas, častiti bratje v Združenih Državah, da pozovete one katoličane, ki so udeleženi pri tej industriji, da se resno zamislijo v svojo dolžnost in odgovornost, ki jo imajo kot sinovi Cerkve, da se poslužijo svojega vpliva in ugleda v to, da bodo filmi, ki jih oni izdelujejo, ali pomagajo izdelovati, v skladu z načeli zdrave nравnosti. Število katoličanov, ki se udeležujejo pri filmih kot podjetniki in ravnatelji, kot pisatelji in kot igralci, ni majhno. A žal njihov vpliv na to proizvodnjo ni bil vedno v skladu z njihovo vero in z njihovimi nazori. Vi, častiti bratje, boste dobro storili, če jih boste opozorili na njihovo dolžnost, da spravijo svoj poklic v soglasje s svojo vestjo, kakršna jim pristojna kot poštenim ljudem in kot Kristusovim vernikom.

Škofje bodo našli tudi na tem apostolskem polju — kakor na vsakem drugem — najboljših pomočnikov pri tistih, ki se borijo v vrstah Katoliške Akcije. Nanje se obračamo tudi v tej okrožnici — srce Nam ne dopušča, da bi to opustili — s toplim pozivom, naj tudi v tej stvari sodelujejo z vsemi svojimi silami, z vso svojo neutrudljivo in nepopustljivo delavnostjo.

Dobro bi tudi bilo, če bi škofje od časa do časa spomnili vernike na to, da imajo oni poleg drugih skrbi svoje pastirske službe tudi dolžnost, zanimati se za vse vrste zdravega in poštenega razvedrila, ker so pred Bogom odgovorni za nравno življenje svojega ljudstva tudi tedaj, ko se zabava.

Njihova sveta dolžnost je, da povedo jasno in odkrito, da nezdrave in nenравne zabave izpodkopujejo nравno moč naroda. Prav tako naj opozorijo filmsko industrijo, da njihova zahteva ne zadeva samo katoličanov, ampak celokupno občinstvo, ki poseča kino-gledišča.

Prav posebno pa boste Vi, častiti bratje v Združenih Državah, upravičeno vztrajali pri tem, kar smo rekli: saj je filmska industrija v vaši domovini sama priznala svojo odgovornost pred družbo.

Škofje vsega sveta pa naj skrbe, da bodo pojasnili industrijalcem te panoge, da je mogoče to veliko in vseobsežno silo koristno usmeriti k vzvišenemu cilju, da bo namreč služila izboljšanju današnjih družabnih razmer, zasebnih in javnih. Zakaj bi se namreč moralo postavljati samo vprašanje, kako se ogniti zlu? Zakaj bi moral film biti samo zabava, zakaj bi moral samo izpolnjevati prazne ure oddiha, ko pa je zmožen, da s svojo čudovito silo izobražuje in dejanski navaja k dobremu?

Dragocena očetovska navodila.

In sedaj, ko smo obrazložili važnost te zadeve, smatramo za primerno, dati tudi nekaj praktičnih navodil. Predvsem naj vsi škofje poskrbe — kakor smo že namignili — po vzgledu svojih ameriških sobratov, da bodo njihovi verniki vsako leto slovesno obljubili, da se bodo vzdržali vsake predstave takih filmov, ki bi žalili krščansko resnico in nравnost.

To zavezo ali obljubo bo mogoče najuspešneje doseči s pomočjo župne cerkve ali šole in z najnim sodelovanjem onih družinskih očetov in mater, ki so si svesti svoje težke odgovornosti.

Škofje se bodo mogli v ta namen prav tako poslužiti tudi katoliškega tiska, ki bo osvetljeval vzvišenost in udarno moč take obljube.

Da pa bo mogoče to obljubo izpolniti, je potrebno, da ljudstvo jasno loči med filmi: ali so dovoljeni za vse, ali pa samo s pridržkom, za nekatere; ali so samo škodljivi, ali pa naravnost slabi. To pa zopet zahteva, da se redno in pogosto objavljajo skrbno sestavljene liste, z oznako vsakega filma. Te liste morajo biti vsakomur lahko dostopne, bodisi potom posebnih oglasnikov, ali drugih primernih listov, kakor tudi potom dnevnega katoliškega tiska. Samo po sebi bi bilo želeti, da bi se določila edina lista za ves svet. Saj velja za vse ljudi eden in isti naravni zakon. Ker pa gre tukaj za predstave, ki zadevajo vse sloje družbe, velike in male, učene in neučene, zato ni mogoče, da bi bila sodba o istem filmu vedno in v vsakem oziru ista. Tudi so okoliščine, šege in navade v različnih krajih različne. Zato se zdi, da bi ne bilo primerno, če bi se določala ena sama lista za ves svet. Pač pa bi zadoščalo, če bi se pri vsakem narodu sestavljale take liste, kakor smo jih pravkar omenjali; to bi v načelu že nudilo zahtevano vodilo.

Zato bo potrebno, da ustvarijo škofje v vsaki deželi stalen urad za dotični narod, — da bo pregledoval filme, priporočal dobre, druge pa pravilno označeval in svojo sodbo sporočal duhovnikom in vernikom. Zelo primerno bi bilo, če bi se ta naloga poverila osrednjim odborom Katoliške Akcije, ki je odvisna, kakor je vsem znano, ravno od prevzv. škofov.

V vsakem slučaju pa je treba trdno poudariti, da je za uspešno in urejeno pregledovanje filmov potrebno, da se osnuje tak urad v vsaki deželi in da se pregledovanje vrši samo pod enim odgovornim vodstvom. Vendar pa bodo mogli škofje v svojih lastnih škofijah — če bi kedaj zahtevali tehtni krajevni razlogi — s pomočjo posebnega škofijskega odbora, na svoji deželni listi, — ki se mora ravnati po smernicah, veljavnih za ves dotični narod —, uporabiti strožje kriterije, kakršne morebiti zahteva značaj kraja, in prepovedati filme, ki bi bili na splošni listi dovoljeni.

Omenjeni urad bo imel tudi nalogo, da organizira tista kino-gledišča, ki se nahajajo v bližini cerkvâ, ali katoliških društvenih domov, namreč v tem smislu, da se bodo posluževala samo odobrenih filmov. S pomočjo organizacije teh gledišč, ki pomenjajo za industrijo često dobre odjemalce, bo mogoče priboriti novo pravico, namreč to, da bo industrija sama proizvajala filme, ki bodo odgovarjali našim načelom; ti se bodo potem predvajali ne le v katoliških, marveč tudi v drugih dvoranah.

Dobro vemo, da bo ustanovitev takega urada zahtevala gotovo žrtev, gotov izdatek za katoličane raznih dežel. Vendar je pa ta žrtev spričo velikega pomena kina in spričo nujne potrebe, da se zaščiti nramnost vernikov, pa tudi nramnost celega naroda, — več kot upravičena. Zakaj ta nadloga ničvrednih in pogubnih filmov dejanski zmanjšuje in ogroža uspešno delo naših šol, naših katoliških društev in naših cerkvâ.

Vsekakor mora biti ta urad sestavljen iz članov, ki so izvedeni v filmski tehniki, obenem pa tudi trdno ukoreninjeni v načelih katoliškega nauka in nramnosti; vrhutega bodo rabili vodstvo in neposredno pomoč kakega duhovnika, ki ga bodo v ta namen izbrali škofje.

Za plemenite vzore in prava življenska vodila.

To nadzorstvo nad filmi se bo vršilo brez dvoma z večjim uspehom in v večjem soglasju, če bodo stali uradi raznih dežel v medsebojnem

stiku, se med seboj sporazumevali in obveščali o vsem potrebnem, a pri tem vedno upoštevali različne krajevne prilike in okoliščine.

Tako bo mogoče doseči neko enotno smer v presojanju in v poročilih katoliškega tiska po vsem svetu.

Ti uradi bodo lahko z veliko koristjo uporabili izkušnje, pridobljene v Združenih Državah, pa tudi vse, kar so storili katoličani drugih držav na tem polju.

In tudi če bi kedaj člani takega urada — vkljub svojim najboljšim namenom in najboljši volji — naredili kako napako, — kar se pač dogaja pri vseh človeških zadevah —, jo bodo znali škofje v svoji pastirski modrosti na čim boljši način popraviti; obenem pa bodo čuvali ugled in veljavo tega urada, ga ojačili s kakim uglednejšim članom, ali pa nadomestili z drugimi take člane, ki bi se izkazali manj pripravne za tako kočljivo službo.

Če bodo vsi škofje storili svojo dolžnost in vzeli nase to breme, da bodo namreč čuvali nad kinom — in Mi o tem nič ne dvomimo, ker dobro poznamo njihovo pastirsko gorečnost, — potem bodo brez dvoma izvršili veliko delo za obrambo nравnosti svojega ljudstva v urah oddiha in razvedrila. S tem delom bodo želi odobravanje, pa tudi pomoč pri vseh, katoličanih in nekatoličanih. Tako bodo pripomogli k temu, da se ta mogočna, mednarodna sila, namreč kino, dvigne in usmeri k vzvišenemu cilju, k širjenju in utrjevanju najplemenitejših vzorov in najpravičnejših življenjskih vodil.

Te Naše želje, ki Nam prihajajo iz očetovskega srca, hočemo sedaj še podkrepiti s tem, da prosimo za pomoč božje milosti. Njen znanilec pa naj bo apostolski blagoslov, ki ga podeljujemo iz ljubezni polnega srca — vam, častiti bratje, duhovščini in vsemu vam poverjenemu ljudstvu.

Dano v Rimu, pri Sv. Petru, na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, dne 29. junija 1936, v XV. letu Našega papeževanja.

Papež Pij XI.

73.

Suprema Sacra Congregatio S. Officii.

Decretum. Damnatur publicatio periodica, cui titulus »Terre Nouvelle«.¹

Feria IV, die 8 Iulii 1936

In generali consessu Supremae Sacrae Congregationis Sancti Officii Emmi ac Revmi Domini Cardinales rebus fidei ac morum tutandis praepositi, praehabito RR. DD. Consultorum voto, damnarunt atque in indicem librorum prohibitorum inserendam mandarunt publicationem periodicam, quae inscribitur:

»Terre Nouvelle«, organe des chrétiens révolutionnaires.

Hac occasione capta, ipsi Emmi Patres monent fideles, ut caveant ab omnibus libris, publicationibus diariis, periodicis et aliis editis scriptis insidiosae propugnantis (praesertim sub praetextu amicalis cooperatio-

¹ AAS, an. et vol. XXVIII, pag. 294.

nis in charitatis operibus fovendis) collaborationem catholicorum cum communismi asseclis.

Et sequenti Feria V, die 9 eiusdem mensis et anni, Ssmus D. N. D. Pius Divina Providentia Pp. XI, in solita audientia Excmo ac Revmo Domino Adessori Sancti Officii impertita, relatam sibi Emmorum Patrum resolutionem approbavit, confirmavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus Sancti Officii, die 23 Iulii 1936.

I. Venturi, S u p r. S. C o n g r. S. O f i c i i N o t a r i u s.

74.

Sacra Paenitentiaría Apostolica

(Officium de Indulgentiis)

Decretum. Indulgentiae extenduntur pio exercitio adnexae quod »Dies pro Missionibus« nuncupatur.¹

Ssmus D. N. Pius div. Prov. Pp. XI, in audientia infra scripto Cardinali Paenitentiarío Maiori die 14 Martii c. a. concessa, benigne largiri dignatus est in favorem locorum in quibus non celebratur pium exercitium, »Dies pro Missionibus« nuncupatum et per Rescriptum S. Rituum C. diei 14 Aprilis anni 1926 pro paenultima mensis Octobris die Dominica statutum, Indulgentiam partialem septem annorum, eadem Dominica die lucranda a christifidelibus qui saltem corde contrito ac devote quilibet ecclesiam vel publicum oratorium visitaverint et pro infidelium conversione oraverint, firma pro iisdem locis Indulgentia plenaria, per praefatum Rescriptum tributa iis qui, rite confessi, ad sacram Synaxim eo die accesserint atque uti supra pias preces fuderint. Praesentibus, absque Apostolicarum Litterarum expeditione, in perpetuum valituris, contrariis quibuslibet non obstantibus.

Datum Romae, ex Aedibus S. Paenitentiariae, die 25 Martii 1936.

L. Card. Lauri, P a e n i t e n t i a r i u s M a i o r.

L. ✱ S.

S. Luzio, R e g e n s.

75.

Dan celodnevnega češčenja presvetega Rešnjega Telesa v župniji, pouka prost dan.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je dne 29. aprila 1936, IV. No. 8590/17, semkaj poslala sledečo odredbo:

»V ljubljanski škofiji je v vsaki župniji dan celodnevnega češčenja sv. Rešnjega Telesa verska slavnost splošnega značaja, zato odreja kraljevska banska uprava v smislu zadnjega odstavka čl. 4. »Pravil o izvrševanju verskih dolžnosti učencev narodnih šol«, da je ta dan pouka prost.«

Na vprašanje, velja li ta odredba tudi za lavantinsko škofijo, je kraljevska banska uprava dne 10. okt. 1936, IV. No. 17.497/30, odgovorila:

¹ AAS, an. et vol. XXVIII, pag. 308.

»Odllok IV. No. 8590/17 z dne 29. aprila 1936, s katerim je bilo odredjeno, da se smatra dan celodnevnega češčenja sv. Rešnjega Telesa kot versko slavnost v smislu zadnjega odstavka čl. 4. ‚Pravil o izvrševanju verskih dolžnosti učencev narodnih šol‘ in je ta dan pouka prost, velja ne samo za ljubljansko, ampak tudi za lavantinsko škofijo.«

O tem se obvestijo vsi župnijski uradi. Kjer se vrši češčenje presv. Rešnjega Telesa dva ali tri dni zaporedoma, naj župnijski uradi v sporazumu z upraviteljstvi narodnih šol določijo, kateri dan bo trajno pouka prost in naznanijo ta dan pristojni šolski oblasti.

76.

Takse prosta potrdila.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je glasom obvestila z dne 22. sept. 1936, II. No. 11.557/3 dravski finančni direkciji predložila, naj izda pojasnilo, da so potrdila o plačilu dopolnilne prenosne takse in občinskih doklad za župnijske nadarbine, katera potrdila potrebujejo nadarbinarji, da morejo izposlovati v smislu odredb § 7. zakona od 19. sept. 1898, avstr. dež. zak. št. 176, povračilo teh izdatkov iz državne blagajne, povračilo, ki tvori njihove minimalne službene prejemke po odredbah § 1. omenjenega zakona, takse prosta po odredbah točke 9, čl. 6 taksnega zakona, ker gre za službene prejemke duhovščine, osnovane v zakonu v breme državne blagajne.

Dravska finančna direkcija je ta predlog osvojila, izposlovala za svoje mišljenje odobrenje ministrstva financ, oddel. za davke v Beogradu od 1. sept. 1936, br. 57.421/III in izdala z razpisom od 8. sept. 1936, št. 15.376/2/V ex 1936 davčnim upravam navodilo, da se po tem ravnajo.

O tem se obveščajo župnijski uradi lavantinske škofije in apostolske administracije.

77.

Misijonske zbirke.

Župnijski uradi se glede pošiljanja misijonskih zbirk ponovno opozarjajo na zadevno navodilo v letošnjem Oglasniku IX, šte. 70, odst. 4. in 5. (str. 92). Opetovano se dogaja, da dospe Misijonski zvezi lavantinske duhovščine v Mariboru denarno nakazilo brez označbe, v kateri namen se pošlje. Da bo možno točno knjiženje in odposiljanje misijonskih zbirk, naj gg. duhovniki vsakikrat n a t a n č n o o z n a č i j o namen pošiljatve.

78.

Slovstvo.

Nekrologij svetnih in redovnih duhovnikov lavantinske škofije od 1. septembra 1859 do 30. junija 1936. Izdala Duhovniška tretjeredna skupščina v Mariboru. Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru; cena 24 Din.

Po zaslugi Duhovniške tretjeredniške skupščine v Mariboru je dobila tudi lavantinska škofija svoj »Nekrologij«, kakor je v navadi v drugih škofijah.

Je to kalendarično urejen seznam rajnih sobratov, ki za vsak dan v letu pove imena umrlih duhovnikov, ki so se tega dne ločili s sveta. Nekrologij obsega, tako posnamemo iz »Predgovora«, dobo od 1. septembra 1859, ko je škof Anton Martin Slomšek prenesel škofijski sedež iz Sv. Andraža v Labodski dolini v Maribor, do 30. junija 1936, ko so verniki izročili svojemu škofu podpise za beatifikacijo služabnika božjega Antona Martina. Za župnije, ki so prišle v administracijo lavantinskega škofa, se pričinja Nekrologij z dnem njihove dodelitve po odloku Apostolske nuncijature.

Lavantinski Ordinarij je napisal Nekrologiju toplo priporočilno besedo, kjer pravi: »Odslej bo Nekrologij lavantinski duhovščini trajen *Memento*, ki nas bo vse vabil in prosil, da se spominjamo vsak dan pri sv. maši in v svojih duhovniških dnevnicah, sobratov, ki so šli pred nami v večnost z znamenjem sv. vere... Naj torej ne bo zakristije, kjer ne bi bilo Nekrologija, in ne duhovnika, ki bi ne imel poleg Direktorija še Nekrologija.«

Naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Za zakristijo se sme Nekrologij nabaviti iz cerkvenih sredstev.

J. E. Kalan, **Pridige enega leta** (za vse nedelje, praznike in posebne prilike), broš. 44 Din, vez. 60 Din, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Na dobrih pripomočkih za pridige nismo prebogati. Zato bo vsak pridigar z veseljem pozdravil Kalanovo knjigo, ki jo odlikujeta zlasti dve lastnosti: pridige so poljudne in praktične. Dušni pastirji bodo radi segli po tej knjigi!

79.

Osebna naznanila.

Imenovanje. Za prodirektorja kn. šk. bogoslovnega učilišča v Mariboru je imenovan p. n. g. dr. Franc Cukala, stolni dekan v Mariboru (26. sept. 1936).

Umeščen je bil kot župnik v št. Janžu na Vinski gori g. Adolf Adamič, provizor istotam (11. okt. 1936).

Postavljeni so bili gg.: Franc Kolenc, korni vikar v Mariboru, za veroučitelja-pripravnika na I. deški meščanski šoli v Mariboru (31. avg. 1936); Franc Gomboc, kaplan pri Sv. Jakobu v Slov. goricah z delokrogom v Velikih Dolencih, za provizorja v Velikih Dolencih (25. sept. 1936); Peter Pribožič, stolni kaplan v Mariboru, za kornega vikarja istotam (1. okt. 1936).

Prestavljena sta bila gg. kaplana: Ivan Kodrič iz Loč v Pišce in Franc Modrinjak iz Pišec v Loče (1. okt. 1936).

Umrla sta p. n. gg.: Jožef Klekljun., župnik v Velikih Dolencih, dne 24. sept. 1936 v 58. letu starosti in dr. Jožef Somrek, profesor bogoslovja, kn. šk. duhovni in častni konzist. svetovalec v Mariboru, dne 22. okt. 1936 v 66. letu starosti (umrl v Šmartnem pri Slovenjgradcu, pokopan istotam). R. I. P.!

Lavantinski knezoškofijski ordinariat

v Mariboru, dne 26. oktobra 1936.